

Koch Miklós nyomában

- Kalandozás a régi Budakeszin

A Fő utcán látható az a régi polgári stílusban épült „svábház”, amelynek kovácsoltvas kerítése, sárgára vakolt homlokzata, a megmaradt régi kovácsoltvas zászlótartóval, duplaszárnyú ablakaival már messziről hirdeti, hogy lakói alázatos lélekkel és szeretettel őrzik Koch Miklós építő emlékét, jó ízlését, a helyi építészeti hagyományokat. Kíváncsian látogattam hát el ebbe a varázslatos otthonba, amit a környékeliek csak Eckstein-háznak hívnak, hogy kifürkészem a tulajdonosok titkát: hogyan sikerült megőrizni a felújításkor, az épület eredeti formáját a mai életforma mellett?

Amikor vendéglátóm az osztrák népviseletbe öltözött Erzsébet asszony beljebb tessékelt, rögtön megérintett az a hangulat, amit az ember csak tősgyökeres budakesziek között érezhet. A kertben bólogattak a télen is zöld évszázados tuják és fenyők, alattuk kerek kút, mellette kőből faragott itató vályú, több, mint hetven éves sárgabarack fával, amely már szinte csak a kérégből él, aranyőbokor és hangulatos pincelejárát. A tornácos hosszú ház padlata a háború előtt készített fekete-szürke mintás hatszögletű mozaikkal van kirakva. Belépve, a konyhaszekrényen régi tárgyak sorakoznak a padlalon talált kávédaralótól a cukros dobozokig, az ebédlőben egy nagymama-korabeli ónémet stílusú, fekete faragott három üvegajtós szekrény őrzi a legértékesebb régi családi porcelán étkezőtálat.

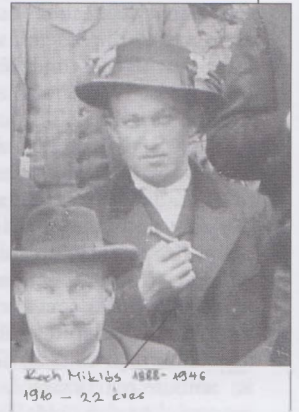
Az Eckstein-ház elnevezés messzire nyúlik vissza, meséli vendéglátóm. Onnan ered, hogy az anyai nagyapám, Eckstein István elvette a nagymamát a Pfendner-családból, akik a jelenlegi házzal szemben laktak és pékségük volt. Az ifjú házaspár az „eredeti” Eckstein-házba költöztek, ami

most Schmidt kápolna néven ismeretes. A ház telke akkor a Széchenyi utcáig húzódtott és innen, ebből a házból jártak be a Várba, mert a Ruszwurm cukrászda mellett volt egy szatócsüzletük. 1938-ban gondoltak egyet, és elhatározták, hogy megveszik a fő utcai szülői házzal szemközt található 1800-as években épült parasztházat, amelyben az eredeti tulajdonos kitelepítéséig bognárműhely üzemelt, s amelynek utca felőli részét lebontották és a mai ház ennek az átépítésének a nyomait hordozza. Ennek a kornak az emlékeit szerettük volna megőrizni és átmenteni az utókornak a ház felújításakor.

Amint leülünk, hogy végighallgassam a ház felújításának részleteit, rögtön szemembe tűnnek azok az érdekes megoldások, amelyek kiválóan megférnek a modern tartalommal egy régi keretben: Bár az egyedi gyártású bukó-nyíló szerkezettel ellátott ablakok duplarétegű termopán üvegből készültek és egyszárnyúak, ez azonban senkinek fel sem tűnik, mert a fölül kézzel faragott fasztafolt miatt őrzik még a régi házak ablakainak hagyományos formáját ugyanakkor a mai igényeknek is megfelelnek, hiszen kiválóan szűrik a forgalmas Fő utcáról beáramló zajokat. A könyöklőket a régi bádgról szürke márványra cserélték. Az építkezés gyorsan és pergően zajlott, a fűtéscsőket is igyekeztek a padló alá süllyeszteni. Egyetlen zavaró momentum akadt a folyamatban, amikor a ház asszonya egyszer csak arra érkezett haza, hogy a csatornacsövek cseréje miatt a munkások teljes erőből csákányozzák a tornácon lévő szép hatszögletű mozaiklapokat. A törött darabokkal már nem volt mit tenni, azonban gyorsan kellett dönteni, és a hiányzó részt úgy gondolták, hogy a konyhában lévő mozaiklapokkal pótolják, amelyek ugyan más mintázatúak, de jelleükben mégis odaillesettek. Így hiánypótlásképp a konyha fehér színű hidegburkolatot kapott, ami még szerencsésen ki is emeli a sötétbarna árnyalatú konyhabútorokat.

A tulajdonosok a berendezésben is igyekeztek stílusos megoldásokat alkalmazni:

Koch Miklós kőműves mester 1888-1946-ig élt. Budakeszin született, részt vett az első világháborúban, ahol olasz hadifogságba került. 1946. novemberében, fél évvel a romos Németországba történő kitelepítése után, bánatában halt meg. Egy volt azok közül, akik kényszerűségből elhagyták több száz éves magyarországi gyökereiket, hogy részt vállaljanak a viharvert Kárpát-medence katotikus és fájdalmas történelmében. Budakeszin élő unokája a

következőképpen emlékezett róla: „Nagyapám nagyon sok házat tervezett és kivitelezett Budakeszin a harmincas évektől De Ponte Gergelyvel együtt. Ha emeletes házat kellett terveznie, a tervet a hatósági elvárásoknak megfelelően mindig aláírta az építésszel is. Dédapám csizmadia mester és gazdálkodó parasztember volt, teheneik tejét gyakran vitték Pestre – télen szánkóval is – eladni. Jómódban éltek, öt gyermeket neveltek úgy, hogy felnövekedvén mindegyiknek házat tudtak vásárolni! Nagyapám pedig jó kedélyű, kedves ember volt, aki jó nyenc lévén, szerette a finom ételeket. Jó humoráért, igyekvő természetéért sokan kedvelték őt, aki vasárnapi ebédje után mindig a mai, Fő utcai Bölcsőde épületében működő Perner-Erdőfi Vendéglőbe járt kártyázni...” Szerencsére Budakeszin sok megmaradt szép ház őrzi még a keze nyomát, ezekből mutatunk be sorozatunkban most néhányat.

a szoba hangulatát meghatározza a felújított Mária Terézia korabeli intarziás szublót, a hatalmas palma és a régi ingaóra, ami a falon függő családi vonatkozású festményekkel és tájképekkel együtt segít visszaálmódnunk magunkat kissé zavaros és zajos századunkból a békebeli múltba. És március idusán még a ház homlokzatán kovácsoltvas zászlótartó is jó szolgálatot teljesíthetett, hiszen a tulajdonosok beleállították a nemzeti szín zászlót, amelyet a szabadságharc évfordulóján győzedelmesen lobogtatott a tavaszi szél!

Galgóczy Zsuzsa

